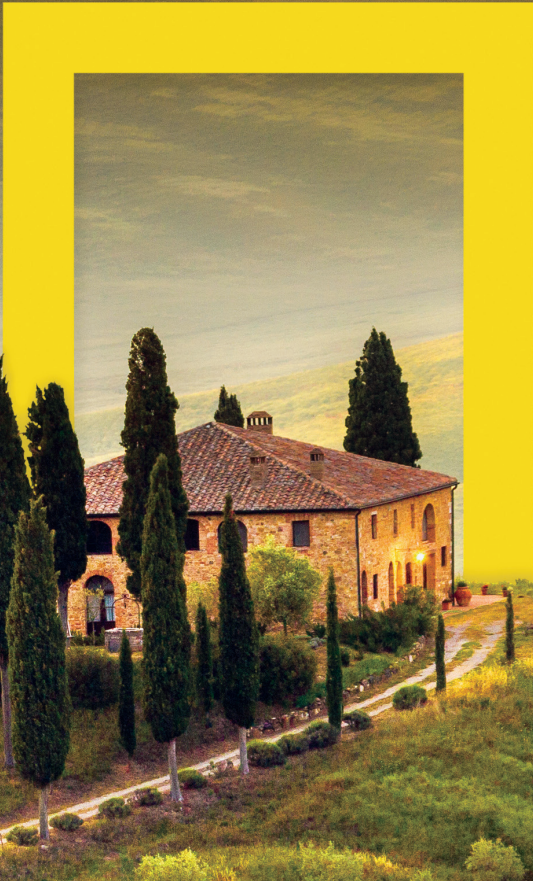

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

italië

italië

Tim Jepson
fotografie: Matt ProPERT

INHOUD

- BEWUST REIZEN 6**
- DE REIS INDELEN 8**
- Geschiedenis en cultuur 13**
Het huidige Italië 14
Eten en drinken 18
Geschiedenis van Italië 20
Kunst 32
- Rome 43**
Inleiding en kaart 44
Een wandeling door Rome 66
De grand tour 72
- Noordwest-Italië 83**
Inleiding en kaart 84
Truffels 90
Een tocht door het Valle d'Aosta 94
- Lombardije en de meren 103**
Inleiding en kaart 104
Een tocht langs het Lago Maggiore 118
- Venetië 127**
Inleiding en kaart 128
Een wandeling door Venetië 146
Gondels 154
- Noordoost-Italië 167**
Inleiding en kaart 168
Een tocht rond het Gardameer 178
- Emilia-Romagna en Marche 183**
Inleiding en kaart 184
- Florence 203**
Inleiding en kaart 204
Een wandeling van Santissima Annunziata naar Santa Trinita 230
Overstromingen 238
- Toscane 241**
Inleiding en kaart 242
De Palio 250
Een tochtje door het wijngedebied Chianti 264
- Umbrië 269**
Inleiding en kaart 270
Een tochtje door Umbrië 276
- Het zuiden 287**
Inleiding en kaart 288
Trulli 306
Een tocht door romaans Puglia 310
- Sicilië en Sardinië 315**
Inleiding en kaart 316
De maffia 334
- REISWIJZER 341**
Hotels en restaurants 350
Winkelen 385
Evenementen 389
Woordenlijst 391
- REGISTER 392**
- FOTOVERANTWOORDING 398**

Pagina 2: het verlokkelijke stadje Atrani aan de Amalfikust.

Pagina 3: de campanile van de dom van Florence torent uit boven de huizen.

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Daarmee verrijkt u ook uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, de historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspinnen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Ga op zoek naar lokale winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'. Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website nationalgeographic.com/travel/sustainable.

italië

OVER DE AUTEUR EN DE FOTOGRAAF

Tim Jepson is al zijn hele leven verslingerd aan Italië. Na zijn studie in Oxford woonde en reisde hij lange tijd in Italië. Zo woonde hij een jaar in een afgelegen Umbrisch dorpje waar hij vloeiend Italiaans leerde spreken. Ook verbleef hij vijf jaar als schrijver en journalist in Rome. Inmiddels heeft hij zo'n vijftien boeken over het land geschreven alsmede een groot aantal artikelen voor de *Daily Telegraph*, *Vogue*, *Condé Nast Traveller* en andere media. Voor National Geographic schreef hij de volgende gidsen in de National Geographic Reisgidsenserie: *Florence en Toscane*, *Napels en Zuid-Italië*, *Piemonte en Noordwest-Italië* en *Sicilië*.

Jepson werkt nu in Londen, maar bezoekt Italië nog regelmatig. Als fanatiek buitensporter gaat zijn belangstelling vooral uit naar de bergen en andere ruige natuurgebieden. Hij kan ook genieten van la dolce vita: het eten, de wijnen, de kunst en cultuur. Graag wil hij een eigen appartementje in Venetië om zich volledig in het Italiaanse leven te kunnen onderdompelen.

Jepson heeft ook programma's over Italië gemaakt voor de BBC en commerciële Britse tv-stations. Verder werkte hij in een slachthuis, als bouwvakker en verdiende hij zijn geld als pianist en gitarist in de straten en kroegen van heel Europa.

Matt Probert is een freelancefotograaf uit Santa Cruz, Californië. Zijn werk is te zien geweest op enkele grote solotentoonstellingen en is in vele internationale publicaties verschenen. Zijn foto's zijn ook gepubliceerd in diverse boeken en tijdschriften van National Geographic. Hij verzorgde de fotoredactie voor meer dan dertig boeken van National Geographic over verschillende onderwerpen, van de Mount Everest tot de geschiedenis van het christendom. Naast deze gids voor Italië heeft hij ook de fotografie verzorgd van de National Geographic-gidsen voor Miami en de Caraïben. Hij is lid van Visura en wordt vertegenwoordigd door Nat Geo Creative.

De reis indelen

Er is geen land ter wereld waar kunst, cultuur, gastronomie, mode, wijn en opera zo goed samengaan als in Italië. Waar treft u nu dezelfde unieke combinatie tussen klassiek en modern of charme en schoonheid? Er zijn maar weinig landen met eenzelfde keur aan vakantiemogelijkheden, maar hierdoor zult u ook uw reis naar Italië extra zorgvuldig moeten voorbereiden.

Bezichtigen en rondreizen

Italië heeft vijf prachtige steden waar alles om draait, Rome, Florence, Venetië, Napels en Milaan, en een aantal bijzondere kleinere centra, Turijn, Verona, Bologna, Genua, Bari en Palermo, waar u een paar dagen kunt doorbrengen voor u de nabijgelegen kleinere plaatsen en dorpen bezoekt. Vlieg heen naar de ene plaats en vlieg terug vanuit een andere plaats om zoveel mogelijk uit uw reis te halen. Verblijf in historische stadscentra van waaruit u bijna alles te voet kunt verkennen. Neem de trein om van de ene stad naar de andere te reizen; neem alleen het vliegtuig voor langere trips. Italië heeft een excellent, uitgebreid en goedkoop spoorwegnetwerk, Trenitalia (zie Reiswijzer p. 345). De verbindingen tussen de grote steden zijn onovertroffen, terwijl de treinen ook in kleinere plaatsen komen, vaak langs charmante en schilderachtige routes. U hebt alleen een auto nodig voor een bezoek aan het platteland, met name in het zuiden en op Sicilië (zie Reiswijzer p. 344). De Italiaanse wegen zijn over het algemeen uitstekend: goed bewegwijzerd en prima onderhouden.

Als u een week hebt

Een reis naar Florence en Toscane – naar de belangrijkste kunststad van Europa en het idyllische landschap waar Italië zo beroemd om is – evenals een bezoek aan Rome staan garant voor een week vol Italiaanse geneugten als kunst, schepijs, cultuur, gastronomie, wijn en natuurschoon.

Vlieg naar Florence waar u **Dag 1 en 2** doorbrengt en verbaast u zich over Brunelleschi's beroemde koepel op de Duomo, Michelangelo's *David* in de Galleria dell'Accademia en de magnifieke musea Uffizi, Bargello en Palazzo Pitti (reserveer entreebewijzen voor het Uffizi en de *David*).

Neem ook de tijd voor een bezoek aan de belangrijkste kerken, de Santa Croce en de Santa Maria Novella, de Ponte Vecchio en kleinere artistieke juweeltjes, zoals de Capella Brancacci. Ga ook een uurtje of twee winkelen.

De koepel van de Sint-Pieter in Vaticaanstad.

Stap in de ochtend van **Dag 3** op een regionale trein voor een reis van anderhalf uur naar Siena, 50 km ten zuiden van Florence. Breng de rest van de dag door in deze prachtige en makkelijk te ontdekken middeleeuwse stad, uw basis voor de volgende dagen. Ga zeker naar de Campo – het plein waar de beroemde Palio paardenraces worden gehouden –, de Duomo, het Museo Civico, Museo dell'Opera del Duomo en de Santa Maria della Scala.

Trek **Dag 4 en 5** uit voor het Toscaanse landschap. Rijd een route van 185 km langs Pienza, de abdijen van Sant'Antimo en Monte Oliveto Maggiore en de wijnsteden Montalcino en Montepulciano in Zuid-Toscane. Neem de volgende dag de bus of de auto van Siena naar het populaire en schilderachtige dorp San Gimignano boven op een heuveltop.

Stap in de ochtend van **Dag 6** op de trein naar Rome, afhankelijk van de verbinding een reis van twee tot drie uur (241 km). Strek daarna uw benen door via de Campidoglio naar het Forum Romanum en het Colosseum te lopen, waarbij u ook een bezoekje kunt brengen aan de nabijgelegen kerken San Clemente en San Pietro in Vincoli. Ga in de avond naar de Spaanse Trappen en de Trevifontein. Begin **Dag 7** met de Piazza Navona en de Campo de' Fiori, bezoek dan het Pantheon en de Santa Maria sopra Minerva. Maak vervolgens een stadswandeling of bekijk twee musea die te doen zijn in korte tijd, het Palazzo

Attemps en het Palazzo Doria Pamphilj. Breng in de middag een uurtje door in de Sint-Pieter en ga dan shoppen, naar een groot museum of slenter door de mooie wijk Trastevere.

Als u meer tijd hebt

Als u meer tijd hebt, kies dan steeds een geschikte plek vanwaar u vertrekt en waar u naar terugkeert. Trek vooral meer tijd uit om het landschap te ontdekken.

Noordelijke route: vlieg naar Milaan en ga in de ochtend van **Dag 1** naar de Duomo en Leonardo da Vinci's *Het Laatste Avondmaal* (in de Santa Maria delle Grazie; reserveer ruim van tevoren). Pak vervolgens de trein naar La Spezia, een rit van 2,5 uur, waar u de taxi kunt nemen naar het lieflijke Portovenere aan de Ligurische kust. Dit is uw basis

NIET MISSEN:

- Wandeling door Romes Forum Romanum en Colosseum** 50-56
- Een boottocht naar Bellagio** 117
- Een nachtelijke tocht op de Canal Grande in Venetië** 133
- Wandelen in de Dolomieten** 181
- De byzantijnse en vroeg-christelijke mozaïeken van Ravenna** 196-198
- De schilderijen in Galleria degli Uffizi, Florence** 216-219
- Siena's Palazzo Pubblico** 244-247
- De Basilica di San Francesco in Assisi** 274
- Herculaneum** 295-296

Online informatie

Voor goede algemene informatie is er het Italiaanse Bureau voor Toerisme ENIT (enit.it of italiantourism.com). Voor informatie over Rome zie 060608.it; Florence, firenzeturismo.it en Venetië, turismovenetia.it. Gebruik zoekwoorden als *turismo*, *comune* of *ufficio informazioni* of *pro loco* (toeristenbureau) en de naam van een plaats om de officiële website van andere steden en dorpen te vinden. Voor musea is museionline.it een goede bron en voor nationale, regionale en andere parken en natuurreservaten kijkt u op de site parks.it. Treinen zoeken en boeken: trenitalia.it.

Belangrijke gegevens

De meeste winkels, banken, postkantoren, kerken, toeristenbureaus en musea sluiten vooral in de zomer tijdens de lunch (gewoonlijk is dat tussen 13.00-15.00 uur) en zijn dan weer open tot 19.30 uur of 20.00 uur. In grote steden of toeristische gebieden zijn winkels en instellingen vaak wel de hele dag geopend. In veel bars en cafés dient u een bestelling eerst te betalen waarna u deze zelf kunt ophalen aan de bar op vertoon van uw kassabonnetje. Laat 10-12% fooi achter tenzij de service (*servizio*) inclusief is.

voor de komende dagen. Ontdek op **Dag 2 en 3** Cinque Terre, net ten noorden van Portovenere. Bezoek vooral Vernazza en Manarola en maak een treinreis naar Portofino of Genua. Reis op **Dag 4** met de trein van La Spezia naar Florence en bezoek onderweg de prachtige middeleeuwse stad Lucca.

Volg voor **Dag 5 t/m 9** de route die we hiervoor beschreven voor Dag 2 tot en met 5 en voeg daar nog een extra dag aan toe voor een tocht naar Zuid-Toscane (neem Pienza of Montalcino als basis).

Rijd op **Dag 10** via Cortona, een verheven Toscaanse stad op de grens met Umbrië, naar Umbrië, met zijn diadeem aan heuvelplaatsen. Ga aan het eind van de middag 70 km zuidoostwaarts om te overnachten in Assisi en bezoek de met kunst gevulde Basilica di San Francesco. Rijd op **Dag 11** over de Monte Subasio naar Spoleto, 86 km zuidwaarts, en bezoek onderweg Spello, het slaperige Bevagna, Trevi

en Montefalco (bekend om zijn wijn en kunstmuseum). Ga in Spoleto naar de Rocca en Ponte delle Torri. Overnacht vervolgens in het vijftig minuten westelijker gelegen Todi, een heerlijke, steeds chiquere plek in de heuvels.

Na een ochtendwandeling door Todi op **Dag 12** kunt zo'n 35 kilometer westwaarts rijden naar Orvieto, beroemd om zijn Duomo, voor u via de A1 verder afzakt naar Rome, 130 km zuidwaarts. Breng **Dag 13 en 14** door in Rome (zie p. 9).

Zuidelijke route: reizen in Zuid-Italië is minder gemakkelijk dan in het noorden. De infrastructuur is beduidend slechter en het zuiden heeft minder te bieden op het gebied van kunst en cultuur. Daar staat tegenover dat u hier wel kennis kunt maken met de traditionele stereotypen van het oude Italië, met name in Napels, de luidruchtige hoofdstad. Verder heeft dit gebied nog een aantal troeven, met name het beroemde Pompeii, de Griekse tempels van Sicilië, het eiland Capri en de spectaculaire (maar vaak dure en drukke) Amalfikust.

Beste reistijd

Vanwege de verschillen in het Italiaanse landschap en klimaat variëren de beste tijdstippen voor een bezoek per regio. De lente (april-mei) is de beste tijd voor een bezoek aan het platteland (Toscane, Umbrië, Sicilië en de Italiaanse meren), hoewel u wel kans hebt op regen en lage temperaturen. Wacht tot mei of juni voor een bezoek aan de bergen (de Dolomieten, Alpen, Abruzzo en de hoge Apenijnen).

Het weer is gewoonlijk het meest betrouwbaar van half september tot eind oktober, maar dan is het platteland bruingeblakerd door de zomerzon. Juli en augustus zijn te warm voor een stadsbezoek en alleen geschikt voor een lome villavakantie. De badplaatsen zijn dan overvol. Het laagseizoen (nov.-feb.) kan een prima tijd zijn voor een bezoek aan steden als Rome, Florence en Venetië.

Het Colosseum herinnert zowel aan de grandeur als aan de wreedheid van het Romeinse Rijk.

Vlieg naar Napels en breng **Dag 1 en 2** door in deze drukke stad aan de Baai van Napels; ga zeker naar het Museo Archeologico Nazionale en de kunstmusea Capodimonte en San Martino. Neem op **Dag 3** de trein naar Pompeii en Herculaneum, steden die werden verwoest door de uitbarsting van de Vesuvius in 79 v.Chr.. Beklim eventueel de Vesuvius zelf.

Reis op **Dag 4** met de boot van de haven van Napels naar een van de steden aan de Amalfikust. Kies Sorrento als basis of het aantrekkelijkere maar ook duurdere Positano of Ravello. Ga de rest van de dag en **Dag 5** op ontdekkingsstocht langs de Amalfikust, met de boot, de bus of de auto. Pak op **Dag 6** de veerboot naar Capri voor een verblijf van twee dagen waarbij u Anacapri, de Monte Solara en de Blue Grotto zeegrot niet mag overslaan.

Keer in de ochtend van **Dag 8** met de boot terug naar Napels en stap daar op de trein voor een 6,5 uur durende trip via het zuiden van het Italiaanse schiereiland en over de Straat van Messina naar Taormina op Sicilië. Verken de stad in de avond, met name het Teatro Greco, en huur op **Dag 9** een auto of boek een excursie om de hellingen van de Etna te ontdekken, de hoogste actieve vulkaan van Europa.

Vertrek op **Dag 10** al vroeg richting Syracuse, 120 km zuidelijker, waarbij u onderweg het kleine historische centrum van Ortigia en het Parco Archeologico kunnen aandoen voor u de ruim 2,5 uur durende reis (217 km) aanvangt naar Agrigento via de prachtige Romeinse mozaïeken bij Piazza Armerina. Bezoek in de ochtend van **Dag 11** de Griekse tempels in Agrigento's Valle dei Templi voor u twee uur noordwaarts rijdt richting Monreale om de beroemde Normandische kathedraal te bekijken. Rijd vervolgens door naar Palermo en breng de laatste twee nachten door in deze hoofdstad van Sicilië voor u naar huis vliegt. Ga in Palermo naar de kathedraal, Palazzo dei Normanni, Catacombe dei Cappuccini en bezoek de vele weelderige kerken en kapellen in het oude centrum. ■

Geschiedenis en cultuur

Het huidige Italië 14-17

Eten en drinken 18-19

Geschiedenis van Italië 20-31

Kunst 32-42

Borstbeeld van keizer Claudius, Vaticaanse Musea; hiernaast: het interieur van de dom van Parma, een 12e-eeuwse romaanse kathedraal.

Het huidige Italië

De Italianen hebben veel van 's werelds meest sublieme kunst, literatuur en architectuur voortgebracht en Italië was een van de grootste rijken in de oudheid en middeleeuwen. Hier ontwikkelde zich een van de beste keukens ter wereld. Bovendien kent Italië prachtige en gevarieerde landschappen. Weinig culturen zijn zo verleidelijk en weinig landen zo rijk en eindeloos fascinerend.

De bevolking

In 1860, het jaar van de Italiaanse eenwording, maakte premier Camillo Cavour een opmerking die politici sindsdien steeds heeft achtervolgd. 'Wij hebben Italië gemaakt,' zei hij, 'nu moeten wij de Italianen maken.' Ruim 150 jaar later – nu er meer dan

60 miljoen Italianen zijn – voert men nog steeds de discussie of Cavour en zijn volgelingen daarin zijn geslaagd. Er is immers geen typische Italiaan en die zal er waarschijnlijk ook nooit komen, ondanks alle clichés, zoals de bezitterige *Mamma*, de latin lover, schoonheden met olijkleurige huidjes (denk aan Sophia Loren) of de maffiosi.

De meeste Italianen houden van de goede dingen des levens. Geen wonder in een land waar die zo voor het oprapen liggen.

De geschiedenis van Italië gaat ver terug en is uitermate divers. De Zuid-Italianen stammen onder andere van de Arabieren, de Grieken, de Feniciërs, de Normandiërs en de Spanjaarden af. Het noordwesten daarentegen, het Aosta-dal en de Piemonte, heeft sterke banden met Frankrijk. Duits is de moedertaal van veel bewoners in de Alto Adige in het noorden, en in het noordoosten wordt de taal zelfs gekenmerkt door duidelijk Sloveense invloeden. Sardinië, met zijn unieke taal

en bevolking – een mengeling van Italiaanse, Spaanse en verschillende andere elementen – is een verhaal apart.

De moderne massamedia zorgen nu voor een zekere culturele homogeniteit, maar de meeste Italianen zijn nog steeds trouw aan hun regionale achtergrond die soms tot ver in de geschiedenis terugvoert. Een Toscaan is in de eerste plaats een Toscaan, niet een Italiaan; en dan niet zomaar een Toscaan, maar iemand uit Pisa, een Florentijn of een Siënees. Het Italiaanse woord hiervoor luidt *campanilismo* – het idee dat je wereld niet verder reikt dan de klokken van de kerktoren, de *campanile*.

De basis van deze achtergrond is uiteindelijk de meest hechte sociale groep die er bestaat: de Latijnse familie. Hoewel demografische en sociale veranderingen zelfs in Italië hun sporen beginnen achter te laten, verdient ten minste 65% van de werkende Italianen

zijn brood nog steeds in een familiebedrijf. Tegelijkertijd is het geboortecijfer in Italië gemiddeld lager dan één kind per stel en daarmee is het een van de laagste van West-Europa, wat in strijd is met het beeld dat Italië het land is van de grote gezinnen waar de bevolking slaafs de katholieke kerk volgt. Circa 97% van de Italianen is gedoopt, maar slechts 10% van de Italianen gaat regelmatig naar de mis. Scheiding, geboortebeperking en abortus zijn al mogelijk sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw.

Hoewel Italianen dus zeer van elkaar verschillen, zijn er ook veel overeenkomsten. De meesten zijn pragmatisch, spontaan, realistisch, onafhankelijk, nogal formeel en conservatief. Velen hebben flair en het is dan ook geen wonder dat mode en design in Italië floreren. De meeste Italianen kunnen zeer genieten van de goede dingen des levens, en dat is ook niet verwonderlijk in een land waar het leven zoveel moois te bieden heeft.

Politiek

Italianen hebben van nature weinig op met autoriteit. Het land was lange tijd verdeeld en werd door de eeuwen heen vaak slecht geregeerd door vreemde mogendheden. De

Voetgangers en scooters vullen 's avonds de nauwe straatjes van Napels.

afgelopen vijftig jaar brachten ook geen verbetering. De republikeinse grondwet die in 1948 werd opgesteld om een terugkeer van het fascisme te voorkomen, bracht een zwak en veelal corrupt bestuur voort. De politieke opschudding begin jaren negentig van de vorige eeuw, die de ondergang van het systeem leek aan te kondigen, heeft tot nu toe nergens toe geleid.

Nauwere banden met Europa en de financiële regelgeving die daarmee gepaard gaat, dwingen politici tegenwoordig tot verandering. Niemand zal echter verrast zijn als de Italianen slechts lippendienst zouden bewijzen aan het zoveelste bestuursorgaan waar ze zich niet verbonden mee voelen.

Wat valt hun te verwijten als hun onafhankelijkheid altijd goede diensten heeft bewezen en het mogelijk heeft gemaakt om het land snel om te vormen. Want vergist u zich niet, Italië is sterk veranderd. Vijftig jaar geleden was het een onderontwikkeld

boerenland. Er heerste veel armoede en emigratie hoorde bij het leven. Vandaag de dag is het een van de sterkste economieën ter wereld. Volgens deskundigen doet regionaal gezien alleen Californië het beter dan Noord-Italië. Statistieken tonen aan dat pas in 1972 meer mensen Italië binnenkwamen dan dat er vertrokken. En dat was eerder ondanks dan dankzij de politici.

Italië in cijfers

- **Bevolking: 60.795.612**
- **Aantal in Italië wonende buitenlanders: 5.014.437 (62.780 in 1962)**
- **Geboortecijfer: 8,3 geboortes per 1000**
- **Sterftcijfer: 9,84 doden per 1000 (59e plek op wereldranglijst)**
- **Mediane leeftijd: 43,3 jaar**
- **Levensverwachting bij geboorte: mannen 80,2 jaar, vrouwen 84,9 jaar**
- **Aantal kinderen per vrouw in de vruchtbare leeftijd: 1,49 (177e plek op wereldranglijst)**

Het land

Italië is geen groot land. Van noord tot zuid meet de Italiaanse 'laars' 1300 kilometer met een totaal oppervlak van 300.000 km². Hiervan is 35% bergachtig (boven de 700 m), 40% heuvelachtig en slechts 21% vlak.

Het belangrijkste berggebied wordt gevormd

door de hoge, ruige Alpen, die zich in een wijde boog uitstrekken in het noorden van het land. De hoogste piek, Monte Rosa, meet 4634 m. Verder zijn er de lagere centrale bergen van de Apennijnen, die als een smalle ruggengraat van noord naar zuid lopen. Daartussen ligt, aan weerszijden van de langste rivier van Italië (650 km), de dichtbevolkte Povalakte.

De minder bezochte kustlijn van Italië is 7500 km lang en ligt aan twee grote zeeën: de Tyrrheense in het westen en de Adriatische in het oosten (met de Ionische in het zuidoosten). Verspreid voor de kust liggen vele eilanden, waaronder Sicilië en Sardinië, respectievelijk het grootste en één na grootste eiland van de Middellandse Zee.

Het landschap van Italië is verder zeer afwisselend en soms mysterieus. Het beroemdst zijn de actieve vulkanen Vesuvius, Etna en Stromboli, een gevolg van de verschuiving van tektonische platen waardoor ook de Apennijnen zijn gevormd. Diezelfde beweging zorgt ook voor de seismische activiteit in delen van Midden- en Zuid-Italië, die aardbevingen veroorzaken, zoals de krachtige aardbevingen in 1980 in Napels en in 1997 in Umbrië.

Italië heeft drie klimaatzones, Alpen in het noorden, met koude winters en warme

Als de zeer actieve Stromboli uitbarst, spuit hij een fontein van lava de lucht in.

zomers; gematigd in de Povlakte, met koude, natte winters en warme, vochtige zomers, en mediterraan in het grootste deel van het land en op de eilanden, met milde winters en lange, hete en droge zomers. Daarnaast komen er nog allerlei andere varianten voor: ijzige winden uit Centraal-Azië kunnen vorst brengen in het noorden, terwijl de sirocco (een warme wind vol stof en hitte uit Noord-Afrika) Sicilië en het zuiden in een oven kunnen veranderen. De vegetatie weerspiegelt de variatie in klimaat en hoogtes, van dennenwouden in het Alpiene noorden tot de bekende wijnranken, olijfgaarden en fruitbomen in het mediterrane zuiden. ■

NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDS

ITALIË

WERELDWIJD NEMEN EXPERTS VAN NATIONAL GEOGRAPHIC EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN EN DRINGEN DOOR TOT DE KERN VAN DE CULTUUR, DE GESCHIEDENIS EN HET VOLK VAN EEN LAND. DANKZIJ NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDSEN KAN HUN ERVARING DE JOUWE WORDEN.

DE REIS INDELEN, beknopte kennismaking met Italië, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, waaronder een bezoek aan een gondelwerf in Venetië, de jacht op truffels in Umbrië en de Stromboli bij nacht.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder de historische hoogtepunten van middeleeuws Rome en het centrum van Florence, het idyllische landschap van de Chianti-streek en de romaanse pracht van zuidelijk Puglia.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals een bezoek aan het mooie Lago d'Iseo, de middeleeuwse heuvelsteden van Umbrië, de kust bij Gargano aan de Adriatische Zee en het landschap van Sardinië.

NIET MISSEN Bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

 NATIONAL
GEOGRAPHIC
REISGIDS

National Geographic Reisgids maakt deel uit van
Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

NUR 512

9 789021 567365

www.kosmosuitgevers.nl